

Uv-materiale til ”I bølgen blå”

7.-10. klasse

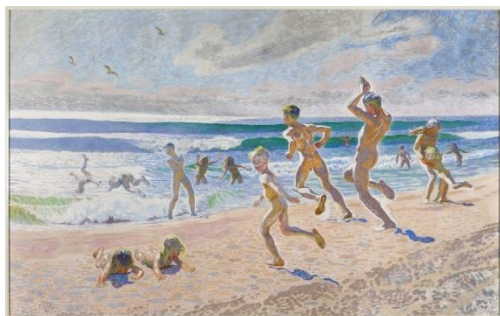
Sol og ungdom – en konstruktion

En flok børn løber mod havet. Det er sommer, og solen skinner, så man næsten bliver blændet. Børnenes kroppe er stærke, og lyset reflekterer i sandet, på huden og i vandet.

I 1910 færdiggjorde J. F. Willumsen sit store maleri ”Sol og Ungdom”. På mange måder kan vi måske genkende stemninger og motivet fra ”Sol og ungdom” fra somre på stranden. Værket kan ved første øjekast også virke som et flygtigt øjeblik fanget af malerens opmærksomme øje. Men billedet er alt andet end flygtigt og slet ikke et øjebliksbillede. Faktisk arbejdede Willumsen på værket i over 8 år og fremstillede mere end 200 skitser og forarbejder i sit forsøg på at finde frem til det rette motiv, den rigtige komposition og den passende maleriske stil, der kunne udtrykke hans idé om ”Sol og ungdom”. **Men hvad er det, han vil vise med solen og ungdommen? Hvilke værdier og idealer ligger bag? Hvad løber disse børn mod? Og hvorfor har de ikke noget tøj på?**

I 1902 og i 1904 var Willumsen på Amalfi-kysten i Italien sammen med sin kone Edith. Her blev han meget begejstret over de unge drenge, der legede på stranden, og udførte flere skitser og tegninger af drengene. Idéen til at lave et badebillede var født.

Willumsens billede af de badende børn er meget konstrueret og iscenesat. Figurene er gennemarbejdet og bruges nærmest som skuespillere i et teaterstykke, hvor intet er tilfældigt. Fx udførte han først generalprøven ”Badende børn”, før han kunne lave sit færdige ”Sol og ungdom”. **Kan I se forskel på de to malerier? Hvilke?**

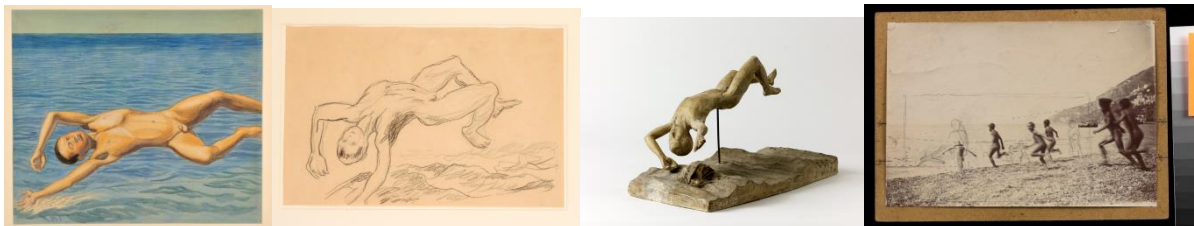

Værdier og idealer

Når kroppen er afklædt, er der ingen spor eller henvisninger til social status eller tilhørsforhold. Det nøgne kan forstås som noget generelt menneskeligt, hvor påklædningens informationer om social status er fjernet. Når kroppen er nøgen, er alle derfor lige. Og dog. For kroppen, dens form, overflade og farve kan også være symbol i sig selv. I skulpturer og billedkunst er den nøgne krop ofte blevet brugt til at udtrykke forskellige værdier og idealer. Kropsform, hudfarve, muskulatur, solbrændthed o. lign. kan således også referere til ens sociale status. Kroppen har på den måde altid været brugt som symbol på samfundsmæssige idealer og værdier. Man har udsmykket kroppen, formet den med halsringe og

korsetter, påklædt den eller skåret og ændret i den. Og kroppens form og størrelse er altid blevet tillagt forskellige symbolske betydninger i samfundet og i billedkunsten. I Willumsens "Sol og Ungdom" kan man se de sunde, stærke og nøgne kroppe i dynamisk løb mod havet og solen.

Opgave: Hvordan ser kroppene ud på Willumsens badebilleder? Hvordan spiller kroppene sammen med resten af motivet: stranden, havet og lyset? Hvilke idealer og værdier udtrykker det?

"Sol og ungdom" i 2016

Hvilke idealer vil man kunne se på stranden en sommerdag i dag? Hvordan kommer disse idealer til udtryk? Og hvilke værdier ligger bag?

Prøv at iscenesætte jeres eget "Sol og ungdom", som det ville se ud i dag. I kan lave det som en collage, tegning eller fotografi. Hvordan ser menneskerne ud, og hvad har de med sig?

Vitalisme

I slutningen af 1800-tallet og frem mod 1940'erne voksede opmærksomheden på kroppen, der nu blev betragtet som udtryk for de indre værdier. Strømningen kaldes *Vitalismen*. Hvor kroppen tidligere for mange havde været et redskab til at udføre arbejde, blev den nu også udtryk for et højere ideal. Man begyndte at ville finde sammenhæng mellem det ydre og det indre, og idealet om en sund og stærk krop kom frem som direkte udtryk for en god moral og en sund sjæl. Kroppen blev også sat fri modemæssigt, især for kvinderne i form af løsere tøj. Vandreturer, gymnastik og strandliv pibede frem, og et aktivt fritidsliv var nu velanset. I billedkunst og skulpturer fra denne tid ses et særligt fokus på menneskekroppen i fri og ofte sportslig udfoldelse. Den nøgne, stærke og sportstrænede krop var idealet, og mennesker skildret i pagt og sammenspil med naturen var et yndet motiv.

Det var samme strømninger, nazisterne videreførte i deres dyrkelse af idealet om det ariske overmenneske og som førte til genoptagelsen af den fysiske udfoldelse i fx De Olympiske Lege. Derfor har de tidligere idealer om frihed og dyrkelse af et særligt kropsligt ideal og fællesskab fået et andet eftermægle.

Hvad er det overordnede kropsideal i dag? Og hvilke samfundsmæssige værdier udtrykker dette? Hvordan bliver kroppen og dens udseende brugt som symbol i dag?

Opgave: Lav en collage med billeder, der viser kropsidealer i dag. Brug udklip fra magasiner, aviser eller billeder, du finder på nettet. Findes der ét eller flere idealer? Hvilke værdier er de udtryk for?

Nøgenhed og seksualitet

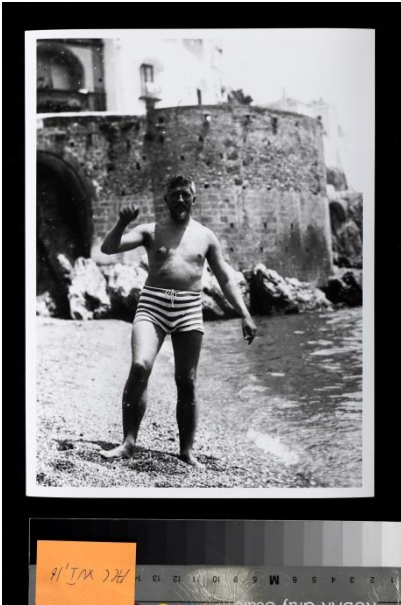
Willumsen har skildret nøgne børn i løb mod havet på stranden en varm sommerdag. Men hvorfor er de nøgne? Og hvorfor bliver flere og flere overraskede over det?

Nøgne mennesker og børn er ikke noget nyt i kunsten. Tykke nøgne englebasser, stærke nøgne mænd og smukke nøgne kvinder befolker en stor del af kunstens historie. Men alligevel bemærker mange i dag nøgenheden som noget af det første, når de ser Willumsens badende børn. Og mange undrer sig over, at Willumsen har malet nøgne mennesker – og så endda børn. Vi har i dag en anden holdning til nøgenhed og særligt også billeder af nøgne børn. Værket ændrer på den måde betydning igennem det blik, vi kaster på det, og de betydninger vi tillægger nøgenheden. Vi forundres og forarges over nogle helt andre ting, end man gjorde i fx 1910. På mange måder er vi mere tilbageholdende med nøgenhed i dag, samtidig med at vi går højt op i at få vores nøgne eller afklædte krop til at se attraktiv ud ved hjælp af fx plastikkirurgi, træning og påklædning. Til dagligt møder vi meget mere nøgenhed i form af reklamer, billeder, film mv., end man gjorde for 100 år siden. Så hvorfor bliver vi skeptiske og forargede over det nøgne?

Opgave: Hvorfor tror I, vores forhold til nøgenhed har ændret sig? Hvordan opfatter vi nøgenheden i dag? Og er nøgenhed det samme som naturlighed? Hvornår er nøgenhed seksuelt, og hvornår er det naturligt? Diskutér i små grupper.

Hvem er J. F. Willumsen?

J. F. Willumsen blev født i 1863 i København og døde i 1958 i Sydfrankrig, hvor han også boede en stor del af sit liv. Willumsen er kendt for sine meget farverige kunstværker og arbejdede både som kunstmaler, skulptør, arkitekt og keramikker. I 1957 fik han sit eget museum – J. F. Willumsens Museum i Frederikssund. Inden museet åbnede, donerede Willumsen hele sin samling af egne kunstværker, skitser, forarbejder, breve, notesbøger mv. til museet.

Ordbog

Naturalisme
Ekspressionisme
Proportioner
Komposition
Ideal
Værdi
Konstruktion
Iscenesættelse

Links til artikler:

- Om kropsidealer og virkelighed:

<http://jyllands-posten.dk/livsstil/ECE8825544/almindelige-mennesker-sukker-efter-billeder-af-almindelige-roppe/>

- Om forholdet til billeder af nøgne børn og pædofiliangst:

<http://jyllands-posten.dk/indland/ECE8299357/Torben-Chris-%C2%BBEn-far-i-bad-med-sin-datter-er-ikke-p%C3%A6dofili-det-er-hygge%C2%AB/>

<http://jyllands-posten.dk/debat/kronik/ECE7082523/%C3%98nsker-vi-et-kropsforskr%C3%A6kket-og-p%C3%A6dofiliangst-samfund/>

- Om nøgenhed og puritanisme:

<https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2008/05/nypuritanismen-breder>